

چگونه بازیگر خوب دوران بعد از تحریم باشیم
اقتصاد دانان برجسته کشور از روزهای بعد از تحریم می گویند
دکتر مسعود نیلی / اقتصاد دان

در ابتدا باید بگویم صحبت های من در خصوص آماده سازی برای دوران انتقال و مشخصات این دوران ، نظرات شخصی من است و ارتباطی با بانک مرکزی ندارد.

شرایط فعلی کشور در نتیجه دوران طولانی استقامت سیاست مداران ، به نقطه عطفی رسیده است. نقطه ای که بخش های مختلف حاکمیت کشور روی مصالح کشور اجماع کرده اند. در مذاکرات نیز طرفین بر منطق مذاکرات تکیه زده اند ، منطقی که می گوید چیزهایی می دهیم و چیزهایی میگیریم ، اما باید هزینه مان کمتر از امتیازات گرفته شده باشد . نکته بارز در این میان توان اقتصادی کشور به عنوان مهم ترین مولفه کشور است. آن چه ما سعی کرده ایم در این مذاکرات بدست آوریم منافع اقتصادی بوده است و از سایر

عرصه ها ، هزینه داده ایم. توافق هسته ای قدم بزرگی بود در راستای اینکه کشور بتواند از توان اقتصادی در امنیت ملی باز تعریف داشته باشد.

عبارت « دوران انتقال » عنوان مناسبی است برای زمانی که از شرایط انزوای نسبی در طول تحریم ها بیرون آمده ایم و حالا مهاجرت می کنیم به دوره ای که مجددا عضو جامعه جهانی شویم. در این زمان باید شرایط تعادلی وجود داشته باشد که شرایط پایبندی باشد. اگر درک مشترکی وجود داشته باشد که منافع پایبندی در منطق برد – برد سود بیشتری از عدم پایبندی دارد. صرف نظر از مضامین حقوقی پایداری ، همین درک میتواند بسیار راه گشا باشد. شرایط کنونی کشور را میتوان به مسابقه دوی 400متر مثال زد. 100 متر اول پیموده شده و تیم دیپلماسی چوب را به تیم اقتصادی تحویل داده است.

حالا تیم اقتصادی باید دویدن را قدرتمند تر از قبل پی بگیرد.

حالا بعد از توافق هسته ای چند تغییر در کشور اتفاق می افتد. تغییر گفتمان مهم ترین بعد توافق است ، در دوران انتقال پارادایم ها را در ادامه می گویم. پارادایم غالب قبلی دور زدن تحریم بود ، اما الان پایبندی به تعهدات مطرح است. برای این پایبندی باید از پنهان کاری به شفافیت برسیم. از بیگانگی با مقررات بین المللی باید به سمت یادگیری آن مقررات و پایبندی ها برویم. اگر مدتی در خانه پهناوری زندگی می کردیم که همسایه نداشتیم و هر جور دل مان میخواست دیوار خانه را رنگ می زدیم و رفتار می کردیم ، اکنون دیگر آداب زندگی در آپارتمان متفاوت است. مقررات بین المللی دیر یا زود برای ما الزام آور می شود . زمانی که با این مقررات بیگانه بودیم ، عدم اعتنا به آن ها ممکن بود امتیاز باشد ، اما دیگر نیست. باید یاد بگیریم تکمین کنیم و پایبند باشیم. هم چنین دیگر امساک در اطلاعات دادن جواب نمی دهد. باید برای هر کسی که می خواهد به داخل کشور بیاید باید ها و نبایدها را بگوئیم و ارائه اطلاعات حداکثری داشته باشیم.

نکته بعدی این است که باید بدانیم مدیریت اقتضایی به حضور موثر کمک نمی کند. باید سیاست های پیش بینی پذیر داشته باشیم. هیچ کس دوست ندارد غافلگیر شود ، ما هم نمی خواهیم خودمان غافل گیر شویم و یا با سیاست های غیر قابل پیش بینی سایر کشور ها را در عرصه بین الملل غافل گیر کنیم. غیر از تغییر گفتمان ، آداب گفت و گو را هم باید یاد بگیریم. واقعیت این است که ما بلدیم ، فقط تمرین نکرده ایم. دوباره باید تمرین کنیم. تیم دیپلماسی و مذاکره کننده ما در عرصه بین المللی حضور بسیار موثری داشتند. اکنون فضای بین المللی برای ما و به نفع ما تغییر پیدا کرده است ، ولی دوباره باید تمرین کنیم.

ما باید دوباره برای ساخت سرمایه اجتماعی اقدام کنیم. باید به جامعه بین المللی نشان دهیم به تعهدات پایبند هستیم و آداب پایبندی را بلدیم ، تنها از این طریق است که میتوانیم حقوق خودمان را استیفا کنیم. حاکمیت باید بازیگران را رصد و پایش کند تا تکمین داشته باشد. نباید فراموش کنیم سوار کشتی هستیم ، اگر چوب ها را اره کنیم و هر بخش و اندیشه ای قایق های کوچک بسازد ، به نفع نیست. کار حاکمیت این است که حواسش باشد هر کس نرود به صورت جداگانه یک قایق سرمایه اجتماعی بسازد.

اقدام بعدی این است که باید حوزه منافع اقتصادی مان را در فرامرز ها جست و جوی حداکثری کنیم. در داخل جوی در رسانه ها ایجاد شده که انگار مهمترین نکته این بوده است که میلیارد ها دلار سرمایه ما قفل بوده ، حالا آزاد شده و باید سریع تبدیل به چیزهای دیگر بشود. ما از سریع ترین کشورها در خرج کردن داریی های ارزی مان بوده ایم. دوباره که نمی خواهیم این وضعیت تکرار شود. چرا در رسانه ها برای ده میلیارد بالا و پایین بودن و نحوه خرج کردن آنها مدام التهاب داریم؟ پول های بلوکه شده را باید تبدیل به سرمایه کنیم نه اینکه بخواهیم خرج کنیم. در دوران حاضر تقوای اقتصادی و تقوای سیاسی لازم است.

اقتصاد 360 میلیون دلاری ما برای همه جذاب است. بعد از این همه شوک اقتصادی و معضلات تحریم ها ، هنوز کشوری هستیم که سالانه حدود 360 میلیون دلار تولید ناخالصی داریم. این برای کشورهای خارجی جذاب است و

طبیعتاً همه دنبال این هستند که منفعتی در این جا کسب کنند. ما باید به این خواسته ها به صورت عقلانی توجه کنیم و حوزه های برد – برد را در صد متر دوم , در بخش اقتصاد دنبال کنیم. شرایط پیش روی کشور جدید است. نرم افزارهایی که در حوزه مالی و پولی به روی ما بسته بوده است , حالا باز می شود. در این شرایط زمان تا ما بتوانیم خودمان را بازسازی کنیم. نباید انتظار داشته باشیم همان شرایطی که در سال 86,85 داشتیم , به سرعت تکرار شود.